

SİVASLI GÜLŞADÎ VE ÇIRAKLARI*

Dr. Doğan KAYA

Bu yazımızda tanıtmaya çalışacağımız altı âşık (Gülşadî, Cefaî, Sevdanur, Kul Fanî, Erkanî ve Bülent).halen Sivas'ta yaşamaktadırlar. Cefaî ve Kul Fani hariç Çayboyu mahallesindendirler. Çayboyu'nun eski ismi Pirkinik olup önceleri Sivas'ın merkez köylerindendi. Bunlardan Gülşadî, diğerlerinin ustası olup mihver şahsiyettir. Yıllardan beri Sivas'ta âşıklık geleneğine hizmet eden Gülşadî, onların saza ve şiire başlamalarını, irticali şiir söyleyebilmelerini sağlamıştır.

GÜLŞADÎ

1950 yılında Sivas'ın Çayboyu mahallesinde doğmuştur. Asıl ismi Yılmaz Altay'dır. Babası Hamza, annesi Fatma'dır. TCDD, Sivas Çırac Okulu mezunu olan Gülşadî, askerlik hizmetini Ankara Etimesgut'ta yapmıştır. 1968'de evlenmiş, bu evlilikten Korkmaz, Servet, Bülent, Serhat ve Suat adlarında beş oğlu olmuştur. Şu anda emekli olup, Sivas'ta Âşıklar Çay Ocağı adıyla bir işyeri bulunmaktadır.

Sazı ve irticali olan Gülşadî, ilk şiirlerinde mahlas olarak adını kullanmıştır. Saz çalmada ve güçlü şiirler yazmada ustadır. Hurşit ile Mahmihi hikâyesini anlatabilmektedir. Başta oğlu Bülent ve yeğeni Erkânî olmak üzere çevresinde birçok kişinin âşıklığa yönelmesinde rolü olmuştur. Konuya bu açıdan baktığımızda Gülşadî'yi odak şahıs hüviyetinde görürüz. Nusret Sümmanî, Fuat Çerkezoğlu, Ağrılı Firganî ve daha pek çok âşıkla karşılaşmalar yapan Gülşadî'nin 100'den fazla şiiri vardır. Sülalesinde Babası Hamza ile ağabeyi Recep, çevrede iyi hikâye anlatan kişiler olarak isim yapmışlardır.

TEZ KAYIP ETTİM

Bu bendeki olan gizli esrarı	Lisan etmem söylenmeyen şeyleri
Erken yakaladım tez kayıp ettim	Beğenmedim aslı beter huyları
Âşıklık yolunda kıldım kararı	Harama el sürmem diyen beyleri
Sırken yakaladım tez kayıp ettim	Yerken yakaladım tez kayıp ettim
Bir ikrar verdimse geriye caymam	Haksız karşısında emrimiz kati
Kâmile ser verir cahili duymam	Görmek istemezdim bu felâketi
İşin kolayını başarı saymam	Kötülere iyi iyiye kötü
Zorken yakaladım tez kayıp ettim	Derken yakaladım tez kayıp ettim

Yenilmez yıkılmaz güçtü GÜLŞADÎ
Pir elinden bade içti GÜLŞADÎ
Efsaneydi geldi geçti GÜLŞADÎ
Varken yakaladım tez kayıp ettim

* Yayımlandığı yer: *Türk Folkloru*, S. 95, 2.1999, s. 21-24.

DERSİMİ ALDIM

Sanatta hedefe koydum noktayı
Mizan ayarından dersimi aldım
Oyunda kaybettim gördüm hatayı
Hayatın zorundan dersimi aldım

Bin kez yaralandım birkaç kez öldüm
Ölüm ibret verdi haddimi bildim
Fakirle ağladım zenginle güldüm
Bugünden yarından dersimi aldım

Benim bu çektiğim aşkın eseri
Kimse bilmez bende dert seri seri
Döner dönmez dost arkamdan hançeri
Vurdu çok derinden dersimi aldım

Hep ağladım gözyaşlarım akmadı
Çile çektim kimse sahip çıkmadı
Kerem oldum ateş bile yakmadı
Ferhat'tan Şirin'den dersimi aldım

Hayat bana zehir etti sılayı
Ta o zaman buldu başta belâyı
Okuttu öğretti (Lâ) yı imlâyı
Âşıkın pirinden dersimi aldım

Dert bilmez insana derdimi açtım
Bu iş kolay değil çok engel geçtim
Üstüme geldikçe belâdan kaçtım
Kötünün şerrinden dersimi aldım

Ölçtüm inceledim duyduğum sesi
Bana dedi "Geldiğin yer neresi"
Mevlâ'ya inandım sevdim herkesi
İnsanın türünden dersimi aldım

Âşık GÜLŞADÎ'nin yarası azdı
Aldı kâğıt kalem derdini yazdı
Ne yazık bir güzel ahdini bozdu
Sevdiğim birinden dersimi aldım

ÖĞRENDİM

Hayal dünyasında aldım kalemi
Girdim çıktım bazı şeyler öğrendim
Uyanınca seyr eyledim âlemi
Gördüm baktım bazı şeyler öğrendim

Çok çalıştım çok kazandım az yaptım
Manâ verdim çeşit çeşit söz yaptım
Bir devire çığır açtım iz yaptım
Vardım yoktum bazı şeyler öğrendim

Yakın gördüm gerçekleri söyledim
Bu gerçeği elli dörde düğledim
Kendi kaderimle meydan eyledim
Vurdum yıktım bazı şeyler öğrendim

Artık yeter ne haldeyim sor beni
Sormak yetmez gel yakından gör beni
Bir söz ile yaraladı yar beni
Sardım sıktım bazı şeyler öğrendim

Nazik bedenimi yaktı kavurdu
Rüzgâr yaptı yerden yere savurdu
Ben mamur eyledim geri devirdi
Ördüm diktim bazı şeyler öğrendim

Gönülleniş tez küsmeden sevdiğim
Ahd ü karar söz kesmeden sevdiğim
Bedenime göz basmadan sevdiğim
Kordum yaktım bazı şeyler öğrendim

Âşık GÜLŞADÎ'yim tutmadı hesap
Bir günüm yüz sayfa doldurur kitap
Duygusuz sözüme vermedi cevap
Sordum bıktım bazı şeyler öğrendim *

* Şiirin ayağında çift kafiye kullanılmıştır.

AYAKTAYIM BEN

Birbirinden büyük iki hatamı
Bildim geri döndüm ayaktayım ben
İkisi de hayatımın tamamı
Sildim geri döndüm ayaktayım ben

Fark etmiştim alnındaki ışığı
Ta ezelden Yaradan'ın maşuğu
Düşman değil bir güzelin âşığı
Oldum geri döndüm ayaktayım ben

Hiç yok yere kesti benden selâmı
Demek Mevlâ böyle çalmış kalemi
Kabullendim kabul ettim belâmı
Buldum geri döndüm ayaktayım ben

Bu sefayı başa kadar sürmedi
Bir dakikam bin yıl oldu görmedi
Sözüme mantıklı cevap vermedi
Yıldım geri döndüm ayaktayım ben

Hele bakın şu feleğin işine
Beni mecnun etmiş boşu boşuna
Tercih ettim uçurumun başına
Geldim geri döndüm ayaktayım ben

Üzüntümü tarif etmez kelime
Meğer gönül bağlamışım zalime
Ne idim ne oldum kendi halime
Güldüm geri döndüm ayaktayım ben

Zannedersem bazı şeyler bekledi
Sağolsun ömrüme çile ekledi
Kendi rahat derdi bana yükledi
Aldım geri döndüm ayaktayım ben

İki can bir nefes bakın esere
Koymadı, GÜLŞADÎ bir süre
Bir değil beş değil günde bin kere
Öldüm geri döndüm ayaktayım ben

OKUDUM

Pirim ruhsat verdi aldım kalemi
Gündüzleri yazdım gece okudum
Gahi yattım gâh seyrettim âlemi
İstiraplı bir işkence okudum

Çektiğim bu çile yar eserinden
Bu uğurda yara aldım derinden
Bazan icap etti sır defterinden
Ara sıra hece hece okudum

Yavaş yavaş gerçekleri anladım
Hedefe yaklaştım hep adım adım
Şiirle arzumu anlatamadım
En sonunda bir bilmece okudum

Kötü kader birgün olsun gülmedi
Dost dediğim kıymetimi bilmedi
Bugünlere gelmek kolay olmadı
Birgün değil senelerce okudum

Yaradan Mevlâ'ya ayandır halim
Hakk'ın yolundayım yoktur ihmalim
Âşık meclisinden öğrendim ilim
Meseleyi gayet yüce okudum

İnanılmaz aslı beter yalana
Yazık bu kervandan geri kalana
İrfan mektebinden dersin alana
Değer verdim nice nice okudum

Âşık GÜLŞADÎ'nin şanına kadar
Uzununa kadar enine kadar
Bu kitabı baştan sonuna kadar
Sayfa sayfa bir güzelce okudum

SEVDALİYİM SİVAS'IN

Garipler meskeni yoksul diyarı
İhsanına sevdalıyım Sivas'ın
Kültürüyle tam Avrupa ayarı
İmkânına sevdalıyım Sivas'ın

Kırk inceler bir kez atar adımı
Herkesi kucaklar zorda kaldı mı
Yardımlaşma yapar sever yardımı
İnsanına sevdalıyım Sivas'ın

Âşıklar boş yere gurbette gezmez
Gerçekleri görür yalan şey yazmaz
Ayırım gözetmez birliği bozmaz
Vicdanına sevdalıyım Sivas'ın.

Şairleri kültüründen kaygılı
Yiğitleri birbirinden duygulu
Küçükleri büyüklere saygılı
İrfanına sevdalıyım Sivas'ın

Abdülvahab Gazi Çeltekin yarenle
Arap Evliyası Çoban erenle
Şemsi Sivasî'yle Ahmet Turan'la
Destanına sevdalıyım Sivas'ın

Veysel ile âşıklara karıştı
Selimî'yle birlik oldu barıştı
GÜLŞADÎ'yle her sahada yarıştı
Ozanına sevdalıyım Sivas'ın

SEN SORUMLUSUN

Gam sazını her çalışta yürekten
Tele değdiğimden sen sorumlusun
Yorulduğum günlerce yol beklemekten
Cana kıydığımdan sen sorumlusun

Neler olmadı ki kısa zamanda
Herşey oldu bitti hepsi bir anda
Hiçbir sebep yokken kara zindanda
Kem gün saydığımdan sen sorumlusun

Derdimi anlattım yüksek bir sesle
Bu işe baş koydum bin bir hevesle
Kavl ü kararımdayım dönmedim asla
Geri caydığımdan sen sorumlusun

Atsın tutsun unutmasın bizleri
Yara iy'olsa da kalır izleri
Nefret ile kınadığım sözleri
Senden duyduğumdan sen sorumlusun

✦

Bülbülün arzusu boş değil güle
Gül hile düşünür her an bülbüle
Bazan icap etti şeytana bile
Şeksiz uyduğumdan sen sorumlusun

GÜLŞADÎ can kurban fedakârlara
Bir göz atıp baktım son kararlara
Beş para etmeyen sahtekârlara
Boyun eğdiğimden sen sorumlusun

CEFAÎ

Asıl ismi Binali Aydın'dır. 20.4.1958'de Sivas'ın merkez köylerinden Hasbey'de doğmuştur. Dursun ve Nuriye'nin oğludur. Orta halli bir ailenin tek erkek çocuğudur. Üç kere evlenmiş, 1974 yılındaki ilk evliliğinden bir kızı (Fadime) olmuştur. 1988'de ilk eşinden ayrılmış, 1990'da ikinci defa evlenmişse de bir yıl sonra bu evliliği de sona ermiştir. 1992'de üçüncü kere evlenen Binali şu anda mutlu bir hayat sürmektedir. Son evliliğinden Dursun ve Kürşat isiminde

iki oğlu olmuştur. On yıl Sivas Demir Çelik müessesesinde çalışan âşığımız, buranın özelleştirilmesi dolayısıyla işten çıkarılmış olup halen işsizdir.

Âşıklığa 1975 yılında başlamıştır. Önceleri şiir yazma şeklinde ortaya çıkan bu heves, Binali'nin Âşık Gülşadî'yle karşılaşp ona çırak olmasından sonra saz çalabilme ve irticali olarak şiir söyleme noktasına gelmiştir. 100'den fazla şiiri olan Cefai'nin mahlasını da yine Gülşadî vermiştir. Herhangi bir hikâye bilmeyen Cefai, genellikle Gülşadî ve çıraklarıyla karşılaşma yapmıştır.

ŞEHİT ASKER AĞIDI

Yüreğim yanıyor nasıl anlatam	Üzölmek faydasız buymuş kaderin
Hain teröristinn işini ođul	Ne adın silinir ne dolar yerin
Nasıl sabır edem nasıl unutam	Bize ulaşmadan kara haberin
Yaktın çiğgerimin başını oğul	Gördüm bir gün evvel düşünö ođul

Yavrum sana yanmayan can kalmadı	Kundaklar beledim beşikler burdum
Ağlamayan hiçbir insan kalmadı	Yirmi yıl seninle avundum durdum
Dizimde fer damarda kan kalmadı	Yuvamdan uçurdum yuvanı kurdum
Kuruttun gözümün yaşını oğul	Ya kime bıraktın eşini oğul

Taze çiçeğimi erken derdiler	Dedim hele açın nerden vurulmuş
Takdir-i İlâhi seni vurdular	Civan kollar tüfeğine sarılmış
Çınar teslim ettim tabut verdiler	Elbisen üstünde kepin sır olmuş
Koydular önüme na'sını oğul	Sancağa sarmışlar başını oğul

Yaptılar örf adet makam töreni	Dedim CEFAİ'ye gel bir ağıt koş
Dedim ki seyredem bakam töreni	O dedi Fatihâ Yasin daha hoş
Açtım al bayrağı takam töreni	Allah'ın hikmeti her gün iki kuş
Kurşunlar süslemiş düşünö oğul	Bekliyorlar mezar taşını oğul

ATATÜRK'E SESLENİŞ (10 Kasım 1998)

Kan dökerem kazandığın yurdunda	Sen gideli neler oldu sayayım
Uyan Ata'm uyan gör ne haldeyiz	Hangisini ön sıraya koyayım
Gözün açık kalmasın hiç ardında!	Önce büyümeyi ele alayım
Dünyanın yanında ufak beldeyiz	İlerledik sekizinci ildeyiz
Uyan Ata'm uyan gör ne haldeyiz	Uyan Ata'm uyan gör ne haldeyiz

Yarı canlı demokrasi yaşıyor	Tam alıştık palavraya yalana
Nasıl kaldığına o da şaşıyor	Bakmıyoruz hırsızlığa talana
Bazıları ufak ufak kaşıyor	Plaket var vurdumduymaz olana
Bam teli çürüdü ince teldeyiz	Pislik dolu bir bataklık göldeyiz
Uyan Ata'm uyan gör ne haldeyiz	Uyan Ata'm uyan gör ne haldeyiz

Eđitim yükseldi hepimiz âlim
Şeffaf lider dolu hiç yoktur zalim
Mazhar'la Bakırköy hep akli salim
Kıl saymak bitmiştir şimşir keldeyiz
Uyan Ata'm uyan gör ne haldeyiz

Cumhuriyet sapasađlam duruyor
Ne bir gelen ne de giden soruyor
İnanırsan o da seni arıyor
Bađban gitmiş bir tek kuru daldayız
Uyan Ata'm uyan gör ne haldeyiz

Yeni çıktı bir tarikat oyunu
Birisi birine gönderdi onu
Orda geldi Fatma Şahin'in sonu
Fatma tamam şimdi Ayşegül'deyiz
Uyan Ata'm uyan gör ne haldeyiz

Gümrük birliğine çulu attırdık
Suriye'yle yolları tam saptırdık
Yunan ile bir güreştir tutturduk
Künde bitti şimdi kafakoldayız
Uyan Ata'm uyan gör ne haldeyiz

CEFAİ'm der Ata'm yazmayla bitmez
Kaptansız bu gemi pek fazla gitmez
Ömür biter amma umutlar bitmez
Asır bitti umut dolu yoldayız
Uyan Ata'm uyan gör ne haldeyiz

İNSANOĞLU

İnsan bir fidandır çınara döner
Yaklaştıkça on beş yaşına doğru
Yüzü aya benzer gözleri fener
Sürmeler çekilir kaşına doğru

Yirmiye gelince titirer yerler
Bileği bükülmez koç yiđit derler
Erkekler nişanı sakalı terler
Bıyık büker gezer eşine doğru

Otuzda tezdiren avcı misali
Canından bezdiren avcı misali
Şahini süzdüren avcı misali
Gider bir kekliğin peşine doğru

Kırk yaşında gaflettedir çağ düşer
Uyanınca üzerine dağ düşer
Yavaş yavaş sakalına ađ düşer
Beyazlar çoğalır başına doğru

Ellisinde düzgün deri çekilir
Adımları geri geri çekilir
Dizden takat gözden ferî çekilir
Kelpeten yanaşır dişine doğru

Altmışında bahar yazı bilmedi
Yetmiş gazel döktü güzü bilmeli
Seksen senedeki hızı bilmeli
Yanaştı hayatın kışına doğru

Doksanda değiştı tüm çarkı devran
Yüzüncü kapıda yıkıldı kervan
Artık yürüyemez yorgun bezirgân
Selâm verdi mezar taşına doğru

Geniş dünya CEFAİ'ye dar oldu
Hak'tan geldi Hakk'a döndü kâr oldu
En sonunda kara toprak yar oldu
Yan verdi uzandı döşüne doğru

GÜZELLEME

Seni sevmek bana verse de çile	Kör şeytan vermesin sana vesvese
Yılmadan çekerim yeter ki he de	Korkma sevdiğimi demem herkese
Sen gibi nadide ender bir güle	Seni sevmek bana kötü kaderse
Gözyaşı dökerim yeter ki he de	Ben boyun bükerim yeter ki he de
Allah'ım gönderse sev diye ferman	Dertli CEFAÎ'yim şifa bulurum
Olursun her türlü derdime derman	Nasıl ister isen öyle kalırım
Hayat abidemsim mazimde roman	Ya Köroğlu ya da Ferhat olurum
Heykelin dikerim yeter ki he de	Dağları sökerim yeter ki he de

VAR

Yüce mimar eser yapmış buzu var ısısı var
Pazar günü temel atmış, ayı var haftası var
Yarattığı bu eserin dünya demiş adına
Dört tarafa bir yön vermiş, ne güzel yapısı var

Zemin kata toprak demiş, sırrı gömmüş oraya
Bin bir çeşit desen vurmuş dere , tepe, ovaya
Dört çeşmeden su bağlamış hayat vermiş havaya
Üç yüz altmış beş pencere, on iki kapısı var

Herkesin zamanı belli gerek yoktur kuraya
Makamını terk ediyor, kim gelirse sıraya
Canlı cansız bütün varlık mekan tutmuş buraya
On sekiz bin alem mevcut içinde hepsi var

Bir sanatı size sunduk CEFAÎ'nin dilinden
Şirke götürür insanı, bahsetmek emsalinden
Halk eden Hak, yok eden Hak, korkarım sualinden
Kur'an gibi bir münevver, elinde tapusu var

SEVDANUR

Kadın halk şairlerindedir. Sivas'ın Çayboyu mahallesinden olan Sevdanur, ilkokul mezunudur. Halen burada yaşamaktadır. Kadın âşık olduğundan ismini vermekten çekinmiştir.

Küçük yaşlarda şiire merak sarmış, başta âşık Mehmet olmak üzere çevredeki âşıkların meclislerine katılmıştır. Âşıklığa başlamasında irsiyetin ve bulunduğu ortamın büyük çapta rolü olmuştur. Sonraları Gülşadî'nin çırağı olmuş, şiirlerini anlam ve teknik yönden daha da güzelleştirmiştir. Kırk kadar

şiiiri olan ve bugüne kadar hiçbir yerde şiiirleri yayımlanmamış olan Sevdanur herhangi bir âşıkklar programına katılmamıştır. İlk şiiiri aşk konuludur. Saz çalabilen ve irticali olmayan Sevdanur'un mahlasını Gülşadî vermiştir.

SANA AYAN

Gönlüm arı, çiçek çiçek gezerim
Petekte ballarım yar sana ayan
Dikkat et sözünden hile sezerim
Yüreğimde yara var sana ayan

Ömrüm bitse bile dertlerim bitmez
Sürsem de kervanı bezirgân gitmez
Dünya bomboş olsa yine de yetmez
Koca âlem bana dar sana ayan

Çoğu istemedim vermezler azı
Her zaman ağlarım gülmedim bazı
Ömrümde görmedim baharı yazı
Bu başıma yağan kar sana ayan

Âşık SEVDANUR'un kalmadı aklı
Gülen yüzün ardı süngü bıçaklı
Efkârım türküde namede saklı
Dilimde figanım zar sana ayan

SİVAS'IM

Anlatmakla bitmez illerin biri
Sivas'tır bilmeyen varsa öğrensin
Özgürlüğe konan imzanın yeri
Sivas'tır bilmeyen varsa öğrensin

Ne kadar çekse de tükenmez kahrı
Durdurmak kolay mı çağlayan nehri
Türkiye'nin ozan âşıkklar şehri
Sivas'tır bilmeyen varsa öğrensin

Gezip dolaşmalı köşe bucağı
Abdülvahhab Gazi açmış kucağı
Velilerin alimlerin ocağı
Sivas'tır bilmeyen varsa öğrensin

Sıcaktır suları son bulur çilen
Balıklı Çermik'i dertleri silen
Kaplıcası ile yurтта bir olan
Sivas'tır bilmeyen varsa öğrensin

Âşık SEVDANUR'um tarihi şanlı
Çifte minaresi bugünlü dünlü
Gök Medrese ile dünyaca ünlü
Sivas'tır bilmeyen varsa öğrensin

TÜRKİYE'M

Türklüğün özünden almış adını
Kokar tandır külü benim Türkiye'm
Görmeyen bilemez onun tadını
Kokar cennet gülü benim Türkiye'm

Anadolu'm yaylam ne güzel belde
Türklüğün destanı geziyor dilde
Ozanlar âşıkklar hep bizim elde
Sazlarının teli benim Türkiye'm

Serçe kuşu ağaç kovuklarında
Coşkun sular akar oluklarında
Ağrı'nın aşılmaz doruklarında
Hırçın esen yeli benim Türkiye'm

Dünyada farkına varılsa keşke
İnsan görüp nasıl düşmesin aşka
Ananın ağıtı sözü bir başka
Gözden akan seli benim Türkiye'm

Anlatmakla bitmez Türkiye'm seni
Fatih Sultan Mehmet, Yavuzlar hani
Konya'da Mevlâna'm yakıyor beni
Nakışlanmış halı benim Türkiye'm

SEVDANUR'um n'etsin başka diyarı
Tarif etmem mümkün değil burayı
Arının yaptığı köşkü sarayı
Peteginde balı benim Türkiye'm

BİLSEK

Ah şu deli gönül neler diliyor
Bu yalan dünyada bir görebilsek
Düşkünler mutluluk nedir bilmiyor
Allah'ın emrine bir yelebilsek

Şaşırmış kederler içinde yüzen
Başında sevdıyla dillerde gezen
Genç yaşında tatlı canından bezen
Kulun yazısını bir silebilsek

Düşünmezler bunu derdi var mıdır
Genç yaşında akli ona yar mıdır
Başında dolaşan boran kar mıdır
Akan gözyaşını bir silebilsek

İnsan olan insan giriyor öze
Sakın ha kanmayın yalancı söze
Tükürmeyin birgün bakılan yüze
Düşer gülünç hale bir bilebilsek

SEVDANUR sabreyle bak neler olur
Kişi ettiğini mutlaka bulur
Akli olan bunu elbette bilir
Huzurlu günleri bir bulabilsek

SANA DOĞRU

Güzeller güzeli yüce Yaradan
Özüm sana doğru söz sana doğru
Ne olur nefsimi kaldır aradan
Yolum sana doğru iz sana doğru

O güzel Resul'ü gönderdin bize
Kâfir olan kullar geliyor dize
İmanım, şeytanın başını eze
Canım sana doğru göz sana doğru

Allah'ım aşkınla gözlerim dolsun
Şaşırmış kullara en doğru yolsun
Ne kadar günahım olursa olsun
Ruhum sana doğru öz sana doğru

Bakınca utandım kendi dünüme
Işık oldun doğru giden yönüme
Dağ gibi engeller çıksa önüme
Elif sana doğru düz sana doğru

Rahmetin âlemi aldı bürüdü
İslâmın ordusu durmaz yürüdü
Bu uğurda nice canlar çürüdü
Kur'an sana doğru cüz sana doğru

Layık olamadım Yaradan sana
Her türlü eziyet layıktır bana
Nasip et döneyim doğrudan yana
Sürat sana doğru hız sana doğru

SEVDANUR'um tövbe eden kullara
Rabbim rahmet eder elbet onlara
Bakın bu uğurda akan kanlara
Elli sana doğru yüz sana doğru

SEVDA

Her ne zaman gelsen ömrümü yedin Hangi gönüllerde gezdin yayladın
 Keder deryasına daldırdın sevda Kandırdın âşığı neler söyledin
 Gözlerimden kanlı yaşlar döktürdün Kırdın dallarımı viran eyledin
 Yüzümü ne zaman güldürdün sevda Taze fidan iken soldurdun sevda

Kara yer gün gelir beni de yutar Sonu ayrılıksa sevmek boşuna
 Gerçek âşık Hakk'a canını adar Güvenilmez baharına kışına
 Vefasız olanlar bırakır gider Aklım ermez oldu senin işine
 Gerçeği çok acı bildirdin sevda Simsiyah saçımı yoldurdun sevda

Kırılısın kolların kopsun kanadın
 Sen de gideceksin var mı senedin
 Gözün aydın olsun beni de yedin
 Âşık SEVDANUR'u öldürdün sevda

BİLİR MİSİN

Ölümü kurtuluş sanan gafiller Gece gibi kara olur gündüzü
 Orası buradan zor bilir misin "Ne olur kurtarın" olur son sözü
 Şeytanın sözüne kanan sefiller Kalbinin imanla açılısın gözü
 Yakacak orada kor bilir misin Gerçeği göremez kör bilir misin

Mevlâ'm hidayet et bu kullarına Azrail'e canı vermesi çok zor
 Onlar da erişsin Hak yollarına Kurtulan var mıdır bir bilene sor
 İmansız gidenin vay hallerine Geniştir zannetme gideceğin yer
 Sıkar bedenini yer bilir misin Zerreden de küçük dar bilir misin

Sabreyle dertlerin bir son bulacak
 Yavaş yavaş gül benizin solacak
 Âşık SEVDANUR'um sıran gelecek
 Gözünde tütecek yar bilir misin

KUL FANİ

1960 yılında Sivas'ın Bademkaya köyünde doğmuştur. Asıl adı Mahir Güler'dir. Alpaslan ve Fevzi Paşa İlkokulunda, Atatürk Ortaokulunda ve Sivas Endüstri Meslek Lisesinde okumuştur. Askerlik hizmetini Ankara ve Kırklareli'nde yapmıştır. 1985'te amcasının kızı Nezahat ile evlenmiş ve bu evlilikten Abdüssamet, Abdülkerim, Büşra ve Enez Turan olmuştur. Şu anda Sivas Loko Bakım Atelyesinde çalışmaktadır.

Kul Fani'nin sülalesinde âşık yoktur, ancak babası Yaralı Mahmut ve Emrah ile Selvi hikâyelerini bilmektedir.

Küçük yaşlardan beri saza merak sarmasına rağmen yıllarca kendisini yetiştirmek için bir usta aramış, nihayet 1986 yılında o yıl Sivas Halk Ozanları Derneği başkanı Gülşadî ile tanışmış, onun sayesinde saz çalma ve şiir söyleme yeteneğini geliştirme imkânı bulmuştur. Pek çok âşık karşılaşmalarına katılan ve 100 kadar şiiri bulunmaktadır.

BÜYÜDÜM

Bin dokuz yüz altmış geldim dünyaya
Gözlerden *yaşımı süzüp* büyüdüm
Yürü dedi Mevlâ ben oldum yaya
Tozlardan *başımı büzüp* büyüdüm

Bazen gezer bazen tutardım yerden
Konuşmazken dilim *çözüldü* birden
Oynarken azardım bilmezdim durdan
Düzlerden taşımı dizip büyüdüm

Bir yaşını geçip aklım yetince
Sofraya oturup lokma yutunca
Güneş batıp akşam erken yatınca
İzlerden *düşümü çözüp* büyüdüm

Ağlarken gülerdim bilip bilmeden
Günler aylar geçer yıllar bölmeden
Yaşım ilerleyip ölüm gelmeden
Sözlerden *başımı üzüp* büyüdüm

Dost dediğim düşmanlığı eyledi
Dert kervanı gelip bende eyledi
Ölene dek çekeceksin söyledi
Azlardan *boşuma kızıp* büyüdüm

Adımı doğuştan koymuşlar MAHİR
İlim öğrenince satsın cevahir
Bu yaşıma kadar çekmişim kahır
Yazlardan kışımı sezip büyüdüm *
13.11.1993

SİVAS

Milattan öncesi üç bin yılında
Kurulan şehirdir güzelim Sivas
Selçuklu Osmanlı her tarihinde
Yer alan şehirdir güzelim Sivas

Dört Eylül'de dikkat eyle Ata'na
Nice karar kıldı baktı cihana
Aydın fikir ile yurdu düşmana
Dar kılan şehirdir güzelim Sivas

Pir Sultan Abdal'ın özü hak yönde
Âşık Ruhsatî'yle bir Veysel sende
Yüce okulun var ilimde fende
Var olan şehirdir güzelim Sivas

Sözü okşar söyler gönül kırmadan
Sevgi dokur özlem dokur durmadan
Kürt Alevi Çerkez Laz ayırmadan
Hür kalan şehirdir güzelim Sivas

Sıcak ile Soğuk Çermik'i vardır
Kışın soğuk olur altı ay kardır
Gardaş diye sever kalleslik ardır
Ar bilen şehirdir güzelim Sivas

Fitneler fesatlar düştü gayrete
Sevgi görür kinli düşer hayrete
Fabrika kapatıp sonra gurbete
Yar salan şehirdir güzelim Sivas

* Şiirin ayağında çift kafiye kullanılmıştır.

KUL FANİ ırmaklar yazdırdı destan
 Hayvancılık eder geçimi harman
 On altı ilçede bitse de derman
Fer bulan şehirdir güzelim Sivas
 3.5.2000

(Çift kafiye ile söylenmiştir.)

GURBET

Gurbeti hasrete şikâyet ettim	Takvime özlemle işaret vurdum
Beni benden ayırdığın yetmez mi	Mutlu günler için çok hayâl kurdum
Candan sevdiğim hep sende kaldı	Kavuşuruz diye çok hayal kurdum
Canı candan ayırdığın yetmez mi	Günü günden ayırdığın yetmez mi
Dost uğruna verir idim serimi	KUL FANİ dertsizken dert ile doldu
Dar günümde tutan yoktu elimi	Canından yıldığın çok günler oldu
Viran ettin vücudumu derimi	Aşınca ömrünün güneşi soldu
Kanı kandan ayırdığın yetmez mi	Tanı tandan ayırdığın yetmez mi

BAYRAĞIM

Göklerde dalgalan Ay-Yıldızınla	Yüksekler yerindir yakışmaz engin
Gururum şerefim sende bayrağım	Kıymetin biçilmez bulunmaz dengin
Vatan namus millet her evladınla	Bilirsin azamda bulunur rengin
Sevginse dolanır tende bayrağım	Dolanır damarda kanda bayrağım
Sana âşık olan düşer yollara	Yıpratamaz seni geçen zamanda
Güven olmaz derler çürük dallara	Sadık kalmalınız verilen anda
Alemi yaratan verdi kullara	Şu KUL FANİ diyor keşke uğruna
Sırınsa gizlidir "Kün" de bayrağım	Olabilem şehit ben de bayrağım

BATAR DİYORUM

Davete icabet arzumuz bizim	Geçiyor dünyanın devranı demi
Ben bu ayrılığa yeter diyorum	Çektirme ne olur bana elemi
Vatandan ayrıldım içimde sızım	Kaptansız yüzerse deryada gemi
Ayrılık ölümden beter diyorum	Elbet dalga vurur batır diyorum
Fazla el vermiyor bizde imkânlar	Bin bilenler bir bilene danışır
Yine yüreğimde azdı çibanlar	Doğru insan başın eğer çalışır
Benim sözlerimi anlayan anlar	Ehl-i kemal olan ağır konuşur
Cevheri sarraflar satar diyorum	Yalancı kafadan atar diyorum

Derdimiz büyüktür çekmiyor katar
Zalimler fakire durmadan çatar
Ömür baki değil mutlaka biter
İsrafil'in sûru öter diyorum

KUL FANÎ de der ki durmadan çalış
Ezelden böyledir bizde inanış
Âşık meclisinde ölçülü konuş
Ustalar çırağı yutar diyorum

ERKANÎ

Gülşadî'nin yiğenidir. Asıl ismi Yuvuz Altay olup 1960 yılında Sivas'ın Çayboyu mahallesinde doğmuştur. Nadir ve Fatma'nın oğludur. İlkokul mezunudur ve okulu Çayboyu mahallesi ilkokulunda tamamlamıştır. Askerlik hizmetini 1980-1981'de tankçı olarak Ankara ve Çorlu'da yapmıştır. 1985'te evlenmiş ve beş çocuğu (Zühal, Hamza, Hilâl, Fatma, Damlanur) olmuştur. Sivas Dikimevinde terzi olarak çalışmaktadır.

Gülşadî'nin yanında yetişmiştir. İlk şiirini askerdeyken Gülşadî'ye cevap olarak yazmıştır. Dedesi Hamza ara sıra kendisine ait ve çoğu zaman da güzel ustamalı şiirler söylemiş. Saz çalmakta usta olup, güzel sesi vardır.

VEFASIZ

Bu dünyada güldürmedin yüzümü
Sürüm sürüm sürünesin vefasız
Sen ki erdirmedin beni murada
Karalara bürünesin vefasız

Dünyada halinden bilen olmaya
Sevgiyle yüzüne gülen olmaya
Yanına yörene gelen olmaya
Ona buna yerinesin vefasız

Gel darılma ERKÂNÎ'min sözüne
Ateş koydun ciğerimin özüne
Benden başka sevenlerin gözüne
Yılan çıyan görünesin vefasız

SEVDİĞİM

Rüyamda ansızın görünce seni
Badeyi doldurur pirlere sevdiğim
Hasretin kavurur güldürmez beni
Gerçeği göremez körler sevdiğim

Âşık oldum kirpiğine kaşına
Dedi ayrılık var sevme boşuna
Gönülde sevilen insan başına
Dert olmaz eroğlu erler sevdiğim

Gönülde sevince deli dediler
Çileli âşığın yolu dediler
Sağ gezerken bana ölü dediler
El eder çağırır yerler sevdiğim

Şu ömrüm tükendi derdi çekerken
Saçım ak düştü sabır ederken
Adım Çayboyu'nda Yuvuz Altay'ken
Şimdi de ERKÂNÎ derler sevdiğim

RAZI OLDUM KADERİME

Razı oldum kaderime yazıya	İlimden irfandan nasip alalım
Hiçbir yere varmam şikâyet için	Gönül denen şu ummana dalalım
Kimler geldi kimler geçti dünyadan	Bütün kötülüğü söküp atalım
Can verdi yiğitler kâinat için	Seferber olalım cehalet için

En büyük düşmanlık bence ihanet	Doğruluktan Hak'tan özünden kopma
İhanet edene eylemem minnet	İyilik yapana kötülük yapma
Şükreyle haline etme şikâyet	İkrarından dönme yolundan sapma
Harcama bir canı menfaat için	Gel ERKÂNÎ çalış adalet için

ANA

Sen gibi yüce nimetim varken	Sen razı olursan razı olur Hak
Neyleyim serveti parayı ana	Sen razı değilsen cehennem mutlak
Sen benim sevdiğim sen bana yarken	Dua eyle azabından kurtulak
Ben istemem kaşı karayı anam	Allah göstermesin orayı ana

Eğer ki verirsen gönül tahtını
ERKÂNÎ neylesin inci altını
Rabb'im yapmış ayağının altını
Cennet-i alânın sarayı ana

SİVAS'IM

Anadolu bağlarının içinde	Kaynaşır burada canlar öz öze
Nadide gül gibi kokar Sivas'ım	Dört Eylül bir şandır tarihimizde
Osmanlı'nın çağlarının içinde	Kızıldağ'dan çıkar Karadeniz'de
Tarih sana dönüp bakar Sivas'ım	Bulanarak suyun döker Sivas'ım

Her taraftan şöhretin var şanın var	Hoşgörü bağında gülüm dağılır
Söz yetmiyor yüz bin türlü yanın var	Üniversitede ilim dağılır
Ruhsatî Veysel'in Pir Sultan'ın var	Cehaletlik biter zulüm dağılır
Daha nice âşık çıkar Sivas'ım	Sevgi cehaleti yıkar Sivas'ım

Alevî-Sünnî'nin soyu ayrılmaz	Yarının yiğidi bugünkü sabi
Düğünü ayrılmaz toyu ayrılmaz	Töre geleneğe kalırlar tabi
Millî hasılatı payı ayrılmaz	Bizim dertli âşık ERKANÎ gibi
Hergün kemerleri sıkır Sivas'ım	Her âşık bir türkü yakar Sivas'ım

İNSANDADIR

Hakk'ın tayin ettiği her yazı insandadır
 Bülbülün feryat figanı avazı insandadır
 Âlim-zalim, eğri-doğru her şekil mevcut ama
 Toplumunu kötü eyleyen mecazi insandadır

İnsanoğlu duymamalı hoş olmayan her sesi
 Hakk'ın rahmet sofrasında pay edilir hissesi
 Bir kulun ki kalkmış ise eğer hicap perdesi
 Bilinmeyen gizli sırdır bu bazı insandadır

Kimileri olmalıdır yaptığı işte ehil
 Kötüden ibret almayan hayatta kalır cahil
 Sen ki Âşık ERKÂNÎ'yi sakın unutma gafil
 Edepli namus ar ile tavazu insandadır

BÜLENT

1974 yılında Sivas'ta doğan Bülent, Gülşadî'nin beş oğlundan üçüncüsüdür. Çayboyu İlkokulunda okumuş, Atatürk Lisesinin orta kısmını bitirdikten sonra aynı okulun lise II. sınıfındayken okulu terk etmiştir. 1996'da evlenen Bülent'in Ozan adında bir oğlu vardır.

Aklı yettiğinden beri sazın sözün içinde olan Bülent, içinde daha çocuk yaşlarında saza karşı bir muhabbet duymuş; babasının her gittiği yere gitmeyi arzulamış, ondan istifade etmeye çalışmıştır. Çocuklarının bu yönde ilerleme göstermesini isteyen ve her fırsatta onlara elinden gelen fedakârlığı gösteren Âşık Gülşadî, Bülent'te de bu cevheri hissetmiş, diğer çocuklarına oranla Bülent'in üzerinde daha fazla durmuştur. Nitekim Gülşadî'nin emekleri boşa gitmemiş, Bülent bilhassa atışma dalında bileği bükülmez hale gelmiştir. 15-16 yaşlarındayken şiire başlayan Bülent, birkaç yıldır Sivas'ta mahalli televizyon kanallarında yapılan âşık programlarına sürekli katılmakta ve kimi zaman da düğünlere davet edilmektedir. 1996'da da Çorum'da yapılan Hitit Festivaline iştirak etmiştir. 25 kadar şiiri olan Bülent'in âşıklarla yaptığı karşılaşma sayısı bundan kat kat fazladır.

BİLMELİ

İnsan ahlak ile yükselir imiş
 Cemiyette seçilmeyi bilmeli
 Yerinde etmeli herkesle yarış
 Yerinde de geçilmeyi bilmeli

Bilmez misin yetişilmez gidene
 Olgun musun değil misin bir dene
 Nankör olma sana emek verene
 Ekilince biçilmeyi bilmeli

İnsan hep insandır bunu bilirsin
 Sen bunu bilirsen insan kalırsın
 Hızlı yüzer isen tez boğulursun
 Yavaş yavaş açılmayı bilmeli

Âşık BÜLENT neden bu derdin bitmez
 Bu dünya insana asla kâr etmez
 Altın çöpe düşse değer kaybetmez
 Tartılmayı ölçülmeği bilmeli

KADER

Kader kader diyenler çok
 Bu Kader bir başka Kader
 Görünce vurdu kalbe ok
 Görmeseydim keşke Kader

En büyük hakemdir zaman
 Kirpikler ok kaşlar keman
 Gönül sarayına mihman
 Gelmez misin köşke Kader

Nadide çiçeksin bence
 Açar gülün gonca gonca
 Seni tanımadan önce
 Düşmemiştim aşka Kader

Âşık BÜLENT bu ne işti
 Hasretin köz sinem pişti
 Sevgime sevdan karıştı
 Davet ettin meşke kader

VÜCUT BULDU

Hakk'ın emri ile dünyaya geldi
 Bütün cümle cihan can vücut buldu
 Düşmanlar hasrette dost olan güldü
 Dolaştı damarda kan vücut buldu

Hemi tarih oldu hemi kitaptı
 Kâinat içinde ince hesaptı
 Müslümana ordu kurdu saf yaptı
 Şöhrete erişti şan vücut buldu

Allahuekber var İslâm dilinde
 Şahadet yazılı kılıç belinde
 Dava için Ali, Ömer elinde
 Hançer sada verdi kın vücut buldu

Dünyaya gelince nur olan cihan
 Bütün müminlere bahşetti imkân
 Küfür sana erdi kayboldu isyan
 Bugüne kavuştu dün vücut buldu

Şefaât mimarı sende umutlar
 Hayber, Kan Kalesi, ceng-i Uhutlar
 Şehadete şerbet içen şehitler
 Beşyüzler can verdi bin vücut buldu

Emir Yaradan'dan Mi'rac da gaye
 Bu uğurda emek gider mi zaya
 Aciz Âşık BÜLENT geldi dünyaya
 İlmi zahir oldu ten vücut buldu

KURŞUN GİBİDİR

Bu hususta iradeli kararım
 Sazım silah sözüm kurşun gibidir
 İster kârım olsun ister zararım
 Sazım silah yazım kurşun gibidir

Arkamızdan karar kılmış infazı
 Hayır işi şere düşüren cazı
 Hani vefasızın vefalı sözü
 Sazım silah mazım kurşun gibidir

Demek âşıkların böyleymiş bahtı Dertler nüksederse sağ parçalanır
 Bir yıl yaptığını bir günde yıktı Devrin çarkı döner çağ parçalanır
 Eğer her sevenin böyleyse ahdı Bizde söz deyince dağ parçalanır
 Sazım silah çözüm kurşun gibidir Sazım silah sızım kurşun gibidir

BÜLENT'imın ahı kayalar deler
 Bunu fark edemez çoğu kimseler
 Assalar kesseler idam etseler
 Sazım silah tarzım kurşun gibidir

DERDİMİ ANLAYAMADI

Düştüm kalktım zaman ile yarıştım Merak ettim bacasına kuş koydum
 Seneler derdimi anlayamadı Yıkılmadım köşesine taş koydum
 Uçan kuşa anlatmaya çalıştım Bazen oldu hastalandım baş koydum
 Sunalar derdimi anlayamadı Binalar derdimi anlayamadı

İçimdeki ateş yanmadan tüttü Adaleti temin etmeli hakla
 Farkında olmadan yaktı tüketti Birisi var işi anlar az farkla
 Ne ifadem aldı ne teşhis etti Temasını inceledim mantıkla
 Analar derdimi anlayamadı Mânâlar derdimi anlayamadı

Anlamak güç bu dünyanın halini Nice kem gün geçti zaman devroldu
 Tam mutluyum derken kırar belini Kimler ne kaybetti kimler ne buldu
 Benden ayrılalı nazik tenini İyiler gönlümün tabibi oldu
 Kınalar derdimi anlayamadı Fenalar derdimi anlayamadı

Daha henüz yirmi altı yaşında BÜLENT'imın yüreğinde sızı var
 Lezzet buldum ekmeğinde aşında Unutulmaz bu sevdanın sözü var
 Bir bahar sabahı ocak başında Zerresinde göz nurumun izi var
 Döneler derdimi anlayamadı Sineler derdimi anlayamadı

KARŞILAŞMA ÖRNEKLERİ:

CEFAÎ-GÜLŞADÎ KARŞILAŞMASI CEFAÎ

Mehdanında engel olursam üstat
 Tepemden dağımdan sen sorumlusun
 Bülbül gibi zarda kalırsam üstat
 Gülümden bağımdan sen sorumlusun

GÜLŞADÎ

Yavrum emeğimi boşa çıkarma
 Azımdan çoğumdan sen sorumlusun
 Beni kendin tanı ellere sorma
 Varımdan yoğumdan sen sorumlusun

Elimden geldikçe eyledim vefa
Ufak kusurları görme hurafe
Gülersem sefadır ağlarsam cefa
Devrandan çağımdan sen sorumlusun

Viraneydin gül getirdin bağ ettin
Bir efsane yaşanacak çağ ettin
Küçük CEFAÎ'yi koca dağ ettin
Karımdan çığımdan sen sorumlusun

CEFAÎ-BÜLENT KARŞILAŞMASI

CEFAÎ

Hakk'ın hikmetine bir bak Büleñd'im
Bedenin aşikâr canı gizlemiş
Üzerini deri ile kaplamış
Damarın içinde kanı gizlemiş

Gafil kullar ibret ile bakmıyor
Birisi yakıyor biri yakmıyor
Birisi çıkınca biri çıkmıyor
Gündüz ayı gece günü gizlemiş

CEFAÎ der bin bir şeye sır atmış
Çetin sınav yeri büyük Sırat'mış
"KÜN" diyerek kâinatı yaratmış
"Feyekün" da ahır sonu gizlemiş

x x x

BÜLENT

Âşık Cefaî'yle girdik bir cenge
Bilmem kaç okkalı daralı âşık
Manalı sözlerde kurunca denge
Baktım atışmanın kralı âşık

Allah'ın kaderi can ile yoldaş
Aşk ile gönüle koyduk bir ataş
Genç yaşta dolmuşam dert ile kardaş
Var mı benim gibi yaralı âşık

Âşık oldum Hak yoluna koşarım
Sabır ile engelleri aşarım
Siz beni andıkça ben de yaşarım
Ölümden sağımdan sen sorumlusun

GÜLŞADÎ'yim çırağımyı yetirdim
Hozan tarlalarda darı bitirdim
Ektim biçtim ben harmana getirdim
Samandan tığımdan sen sorumlusun

BÜLENT

Mevlâ'm kullarına bak neler vermiş
Varlığın aşikâr dini gizlemiş
Kudretinde cümle ruhu yaratmış
İnsanı aşikâr cini gizlemiş

Murat aldım Yaradan'ı seveli
Bu bendeki sırrı bilemez veli
Ay batmazdan gün doğmazdan evveli
Gecenin sonunda tanı gizlemiş

ÂŞIK BÜLENT der ki âşıklık Hak'tan
Hak bizi korusun her tür günahdan
Hepimizi halk eyledi topraktan
Yine ora seni beni gizlemiş

CEFAÎ

Manadan mantıktan hitap eyledim
Seninle meydana gireli Büleñt
Âşığım demeden hicap eyledim
Sendeki hüneri görelı Büleñt

Bağbanın amacı bir gonca güldü
Gonca gülün yarı dertli bülbüldü
Ne belim doğruldu ne yüzüm güldü
Felek sillesini vuralı Büleñt

ÂŞIK BÜLENT der ki hazı görmedim
Sevdiğim güzelde nazı görmedim
Yirmi beş yıldır bahar yazı görmedim
Hayatım tipili boralı âşık

CEFAÎ der aşkı bilen görmedim
Âşık olup aşka gelen görmedim
Bu aşkı yaşayıp gülen görmedim
Böyleymiş hayatın kuralı Bülent